

Antibioticaresistentie in Nederland neemt toe

UTRECHT - De resultaten van NethMap/MARAN 2013 laten zien dat antibioticaresistentie in Nederland een stijgende trend vertoont, zowel in de ziekenhuizen als in de eerstelijns. Volgens de samenstellers van het rapport is aangescherpt beleid noodzakelijk om deze ontwikkeling een halt toe te roepen, vooral ten aanzien van laatstelijns antibiotica. Bemoedigend is de afname van de verkoop van antibiotica voor dieren met 56 procent ten opzichte van 2007 en de daarmee gepaard gaande daling van resistentieniveaus in dierlijke organismen.

Het NethMap/MARAN-rapport 2013 is op 21 juni gepresenteerd tijdens het jaarlijkse symposium van de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB). Het humane gebruik van antibiotica is de afgelopen tien jaar met 15 procent toegenomen van 9,86 naar 11,34 DDD/1000 inwoners/dag (DDD staat voor een standaard dagdosering). In de Nederlandse ziekenhuizen lijkt het gebruik zich na een stijging in de jaren 2002-2009 echter te stabiliseren. Het systemisch antibioticagebruik in Nederland is met 0,97 DDD/1000 inwoners/dag nog steeds het laagst van alle Europese landen.

Het rapport spreekt van een alarmerend hoge resistentie tegen een aantal gangbare antibiotica, zoals amoxicilline. Steeds vaker wordt multiresistentie waargenomen bij gecompliceerde urineweginfecties, waardoor het steeds lastiger wordt om patiënten met deze infecties adequaat te behandelen.

De resistentie tegen *E. coli* is toegenomen zowel op intensive-careafdelingen als in de eerstelijns. Zorgwekkend is het gevonden resistentiepercentage van 14 procent tegen ciprofloxacin. Omdat het voorkomen van resistentie varieert in de tijd en tussen ziekenhuizen is het van groot belang voor ieder ziekenhuis de resistentie in kaart te hebben en een eigen antibioticabeleid te bepalen. In deze context is het instellen van een antibioticateam in ieder ziekenhuis, zoals geadviseerd door SWAB in het visiedocument 2012, cruciaal. Deze antibioticateams moeten in 2014 operationeel zijn.

Veterinaire sector

Voor de tweede keer wordt het gebruik van en de resistentie tegen antibiotica bij dieren gezamenlijk gerapporteerd met de humane gegevens. Ten opzichte van 2007 is de verkoop van antibiotica voor dieren afgenomen met 56 procent. Het gebruik van fluoroquinolonen en 3^e en 4^e generatie cefalosporines is tot een minimum beperkt. Cefotaxime-resistentie in *E. coli* van vleeskuikens is in de periode 2007-2012 verminderd van 20 naar 5,8 procent. Van alle *E. coli* bij voedselproducerende dieren is 37 procent resistent tegen amoxicilline en 4,9 procent resistent tegen ciprofloxacin.

E. coli-bacteriën die enzymen (ESBLs) produceren die antibiotica afbreken, werden frequent aangetroffen in kippen, varkens en koeien.

De dominante humane ESBL-variant (CTX-M-15) werd slechts incidenteel (3,8 procent) in dierlijke faeces aangetroffen. In vleesproducten werd deze enzymvariant in 1 procent aangetoond. De meest voorkomende variant in dieren en vlees was CTX-M-1. In verband met de zorg over een bijdrage vanuit dieren en voedsel aan problemen bij de mens, is nadere typering van deze stammen gewenst. Hoewel in dierlijke organismen de resistentieniveaus nog altijd hoog zijn, vertonen deze in 2012 in de breedte neergaande tendensen. Dit is toe te schrijven aan de daling van het antibioticagebruik.

Het NethMap/MARAN rapport is samengesteld door Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB), Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM en de Central Veterinary Institute, onderdeel van Wageningen UR. NethMap verschijnt dit jaar voor de elfde maal. Het is de tweede keer dat deze humane gegevens uit NethMap gezamenlijk worden gepresenteerd met veterinaire gegevens uit MARAN. MARAN monitort gebruik van en resistentie tegen antibiotica in de dierensector al sinds 1998.

Meer informatie: Lynette Wijergangs (Lynette@marlijncommunicatie.nl of 06 30 972 975)